

INSTRUKCJA O SANKTUARIACH

I. Wskazania ogólne

1. Przez sanktuarium diecezjalne (dalej: sanktuarium) rozumie się miejsce święte, do którego – za aprobatą Biskupa Płockiego – pielgrzymują liczni wierni, z powodu objawienia się tam szczególnej mocy Bożej (por. KPK, kan. 1230).

2. Kanonicznego zatwierdzenia sanktuarium dokonuje Biskup Płocki, określając jego nazwę, przeznaczenie i zakres działania.

3. Sanktuaria są uprzywilejowanymi miejscami Bożej obecności (Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Płocku) oraz wstawiennictwa Najświętszej Maryi Panny (Czerwińsk, Obory, Osiek, Przasnysz, Sierpc, Skępe, Smardzewo, Żuromin, Popowo), świętych i błogosławionych (Sanktuarium św. Stanisława Kostki w Rostkowie, św. Antoniego w Ratowie), a zarazem ośrodkami umacniania wiary i wzrastania w łasce. Dlatego powinny wyróżniać się: gorliwym głoszeniem słowa Bożego, bogactwem życia liturgicznego, zwłaszcza przez sprawowanie Eucharystii i sakramentu pokuty, oraz kultywowaniem zatwierdzonych form pobożności ludowej.

4. Synod zachęca do ożywienia kultu, podjęcia szczególnych działań duszpasterskich i poszukiwania nowych form ewangelizacyjnych w miejscach, które nie są jeszcze sanktuariami, ale w których wierni od wielu pokoleń oddają szczególną cześć świętym wizerunkom: Boga, Maryi i świętych. Należą do nich: Dobrzyków, Drogiszka w parafii Niedzbórz, Duczymin, Grzebsk, Kępa Polska, Koziębrody, Łopacín, Płock – parafia św. Jakuba, Studzianka w parafii Żałe, Święte Miejsce i Żurawin w parafii Mochowo.

5. Każde sanktuarium powinno posiadać własny statut oraz program działań duszpasterskich, uzgodniony z referatem duszpasterstwa sanktuarijnego Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej (referentem duszpasterstwa sanktuarijnego jest rektor Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Płocku). W programie należy uwzględnić zarówno działania okolicznościowe (odpusty i uroczystości), jak też działania stałe (rekolekcje, dni skupienia itp.).

6. Jeżeli sanktuarium nie należy do parafii, a jedynie znajduje się na jej terenie, w statucie sanktuarium należy określić wzajemne relacje między sanktuarium a parafią.

7. We wszystkich sanktuariach należy zadbać o odpowiednią informację. W tym celu trzeba przygotować m.in.: odpowiednie tablice, afisze, foldery, fotografie, widokówki, filmy, strony internetowe; w czytelny sposób podać informacje o: porządku nabożeństw, godzinach spowiedzi i czasie zwiedzania kościoła; zamieścić program celebracji sakramentu chorych, nabożeństw specjalnych i głównych uroczystości odpustowych.

8. Każde sanktuarium powinno posiadać stronę internetową, na której zawarte będą podstawowe informacje liturgiczne, duszpasterskie i historyczne.

9. W sanktuarium należy zapewnić wiernym możliwość korzystania z sakramentu pokuty i pojednania, wyraźnie zaznaczając, w jakich godzinach sakrament ten jest sprawowany. Trzeba także zadbać, zwłaszcza podczas większych uroczystości, o dostateczną liczbę spowiedników.

10. Zachęca się duszpasterzy z dekanatu, na którego terenie znajduje się sanktuarium, do dobrowolnego podejmowania posługi w konfesjonale nie tylko w czasie pielgrzymek i rekolekcji, lecz także w dni powszednie w ciągu roku.

11. W sanktuariach należy dążyć do wydzielenia kaplicy adoracji Najświętszego Sakramentu i sprawowania sakramentu pokuty.

12. Sanktuarium jest także stosownym miejscem do uroczystej celebracji sakramentu chorych. Celebracja tego sakramentu powinna odbywać się w sposób wspólnotowy, przede wszystkim przy okazji pielgrzymek osób chorych i w podeszłym wieku. Specjalne nabożeństwa dla nich powinny być uwzględnione w programie nabożeństw sanktuarium.

13. Zgodnie z wielowiekową tradycją Kościoła sanktuarium jest uprzywilejowanym miejscem uzyskiwania odpustu zupełnego. Odpust ten zyskuje się po spełnieniu określonych prawem warunków, które należy wiernym przypominać.

14. Przy błogosławieństwach: wiernych i dewocjonaliów należy kierować się przepisami liturgicznymi (por. *Obrzędy błogosławieństw*, t. I).

15. W sanktuariach należy rozwijać duszpasterstwo małych grup i wspólnot pogłębionego życia religijnego.

16. Należy zadbać, aby dewocjonaalia i pamiętki, oferowane wiernym w sanktuarium, miały prawdziwie religijny charakter i odznaczały się artystycznym pięknem. Rozprowadzanie dewocjonaliów i pamiętek nie może mieć charakteru wyłącznie komercyjnego i zakłócać celebracji liturgicznych.

II. Kustosz

17. Jeżeli przy sanktuarium erygowana jest parafia, wówczas kustoszem sanktuarium jest jej proboszcz. W innym przypadku osobę kustosa mianuje Biskup Płocki.

18. Kustosz winien odznaczać się: szczególnym oddaniem sanktuarium i posłudze w nim, uzdolnieniami duszpasterskimi, troską o duchowe i materialne dziedzictwo miejsca świętego, głęboką wiedzą teologiczną i historyczną.

19. Do szczególnych zadań kustosa należy:

a. zapewnianie pielgrzymom odpowiednich środków służących rozwojowi życia duchowego, a zwłaszcza gorliwego głoszenia słowa Bożego i ożywiania życia liturgicznego, przykładowego sprawowania Eucharystii i stałej posługi sakramentu pokuty oraz kultywowania zatwierdzonych form pobożności ludowej (zob. KPK, kan. 1234 § 1; DPL 263-274);

b. regularne informowanie wspólnoty diecezjalnej o działaniach i propozycjach duszpasterskich sanktuarium, jak też zapraszanie do udziału w odpustach, jubileuszach, rekolekcjach specjalnych itp.;

c. gromadzenie danych historycznych, dotyczących sanktuarium, opracowanie jego dziejów, ze szczególnym zwróceniem uwagi na historię kultu i znaczniejszych łask w nim otrzymanych, oraz rzetelne przechowywanie dokumentów, wotów i pamiątek związanych z tym miejscem;

d. troski o wszystko, co stanowi duchowe i materialne dziedzictwo miejsca świętego, oraz o właściwe jego oddziaływanie.

20. Kustosz, będący proboszczem wspólnoty parafialnej, winien angażować jej członków w działania apostołskie w duszpasterstwie sanktuarijnym. Jego szczególnym zadaniem jest taka formacja parafian, aby ich życie i różne formy posługi pielgrzymom (udzielanie noclegu, troska o wyżywienie, zapewnianie bezpieczeństwa, parkingów itp.) były świadectwem wiary i chrześcijańskiej miłości.

21. Zachęca się kustoszy sanktuariów do organizowania rekolekcji i dni skupienia o charakterze ewangelizacyjnym dla grup zawodowych, wiekowych itp. Należy również umożliwiać zarówno grupom zorganizowanym, jak i osobom indywidualnym, odbywanie rekolekcji zamkniętych,

22. Kustosze sanktuariów z terenu Diecezji winni regularnie spotykać się celem wymiany doświadczeń pastoralnych i pogłębienia wiedzy teologicznej. Spotkania organizuje referat duszpasterstwa sanktuarijnego Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej.

III. Uroczystości odpustowe

23. Odpust sanktuarijny powinien być poprzedzony rekolekcjami lub triduum modlitewnym. Do uczestnictwa w tych duchowych przygotowaniach należy zaprosić wiernych z okolicznych parafii.

24. Celem uroczystości odpustowych jest większa chwała Boża oraz nadprzyrodzone dobro wiernych, osiągnięte dzięki:

a. religijnemu i moralnemu odrodzeniu poprzez udział w liturgii i korzystanie z sakramentów oraz przez osobistą i wspólnotową modlitwę i czyny pokutne;

b. doświadczeniu wspólnoty żywego Kościoła;

c. uzyskaniu odpustu zupełnego.

25. Biorąc pod uwagę powyższy cel, kustosz wraz z gronem współpracowników winien:

a. przygotować dokładny program nabożeństw i działań duszpasterskich oraz postarać się o ogłoszenie go w okolicznych parafiach. O odpuscie bądź jubileuszu w sanktuariach o zasięgu diecezjalnym należy przekazać informację w całej Diecezji;

b. zapewnić pomoc dostatecznej liczby kapłanów, zapoznać ich z programem i przydzielić im konkretne zadania (celebry, homilie, posługa w konfesjonale itp.);

c. przygotować służbę liturgiczną na uroczyste celebacje;

d. przygotować miejsca sprawowania sakramentów (w razie potrzeby zadaszone podium ołtarzowe dla uroczystej celebracji Eucharystii; stałe miejsce celebry z ołtarzem polowym i odpowiednim zapleczem w przypadku, gdy systematycznie gromadzi się większa liczba wiernych; odpowiednia liczba konfesjonałów, ustawionych w dyskretnych i zacisznych miejscach itp.);

e. przypomnieć zgromadzonym wiernym o religijnym charakterze uroczystości, zachęcić do spowiedzi i Komunii Świętej, a także do uzyskania odpustu;

f. przygotować, jeśli zachodzi potrzeba, stosowną dekorację;

g. pozyskać pomoc osób świeckich, zwłaszcza w celu obsługi nagłośnienia, utrzymania porządku i bezpieczeństwa (straż porządkowa), pamiętając o przestrzeganiu państwowych przepisów porządkowych;

h. przygotować dostateczną ilość miejsc parkingowych;

i. zadbać, aby punkty sprzedaży, które zakłócają celebacje liturgiczne, były oddalone od miejsca kultu;

j. zapewnić pielgrzymom odpowiednie warunki sanitarne.

26. Organizatorów pielgrzymek do sanktuariów prosi się o wcześniejsze przygotowanie duchowe pielgrzymów, polegające głównie na wskazaniu różnic, jakie zachodzą między wycieczką a pielgrzymką.